

Jaarverslag 2019 van de Stichting Kasteel van Wouw

1. Samenstelling stichtingsbestuur

Eind 2019 bestond het stichtingsbestuur uit negen personen:

Voorzitter:	C.A.P. (Kees) Hoendervangers
Secretaris:	M.J.M. (René) Hermans
Penningmeester:	C.A.M. (Kees) Hellemons
Bestuursleden:	R.C.A. (Ron) Bakx G.L.J. (Gerard) Haast A.W.M. (Annie) Hellemons-Goorden A.M. (Adriënne) Hermans-Dekkers C.F.J.H. (Karel) Schrooyen C.J. (Kees) Trouw
Aspirant-bestuursleden:	E.W.J. (Ellen) Hermans J.J.M. (Jurgen) Hermans

Het bestuur kwam vier keer bijeen. Daarmee werd voldaan aan de verplichting in de statuten om vier maal per kalenderjaar te vergaderen. Maar informeel vond er bijna wekelijks overleg plaats op de Kasteelweide en in het depot in Bergen op Zoom.

2. Activiteiten in 2019

a. Het Kasteelboek

In 2019 werden sporadisch nog boeken van onze stichting verkocht.

b. Koelkastmagneten

De verkoop van koelkastmagneten kwam praktisch stil te liggen. In 2019 werden via de VVV een handvol magneten verkocht.

c. Financiële bijdragen van derden

Naast de bijdrage die we van de gemeente krijgen voor het onderhoud, blijven we – naast de verkoop van boeken en magneten – aangewezen op acties van bedrijven en instellingen. Ook de lezingen en wandelingen leveren een bescheiden bedrag op. De clubactie van de Rabobank en de statiegeldacties van Jumbo waren de voornaamste bron van inkomsten.

d. Rondleidingen en lesbrieven

In 2019 werd er een aantal rondleidingen gedaan met basisschoolkinderen van De Stappen in het kader van 75 jaar bevrijding. Dat werd namens onze Kasteelstichting gedaan door René Hermans. Dit leverde voor onze kas een kleine financiële bijdrage op.

Na deze rondwandelingen werden voor de hoogste groepen van De Stappen lesbrieven beschikbaar gesteld. Die waren nog over van voorgaande jaren. We kregen daar verder geen reactie op van het onderwijzend personeel, dus is het niet duidelijk of ze ook gebruikt zijn.

e. Uitgeven jaarrekeningen 1492-1504

In 2019 stond bij elke vergadering de uitgave van de bouwrekeningen op het programma. Hoewel vooral Gerard Haast zich hiervoor had ingezet, raakte dit

initiatief op een laag pitje, omdat alle aandacht naar de opgravingen van het complex en het werk in het depot gingen. Het blijft voor de toekomst echter een plan dat we verder uit gaan werken.

f. Lezing in het Markiezenhof

Op 2 april werd in het kader van de Hofzaallezingen in het Markiezenhof in Bergen op Zoom een lezing gehouden over het Wouwse kasteel en de opgravingen. Marco Vermunt verzorgde die bijeenkomst voor ongeveer 300 belangstellenden.

Jammer genoeg was die lezing alleen bestemd voor mensen die de complete serie lezingen hadden besproken. Wel rijpte het plan om eind 2019 iets dergelijks te doen in Wouw. Later werd besloten om de lezing door te schuiven naar 2020, omdat dan ook iets verteld kon worden over het plan om de grachten in het kader van de verdroging weer in beeld te brengen.

g. Straatnaamborden

In de loop van 2019 verdween één van de straatnaamborden **Casteelse Dreef**. Dat kwam doordat de lantaarnpaal aan de Waterstraat, waar het bord aan bevestigd was, werd vervangen. De werklieden plaatsten een nieuw lichtpunt, zonder dat ook het straatnaambord opnieuw werd aangebracht. Inmiddels is dit wel gebeurd.

h. De Hoogt

De middeleeuwse boomstamwaterput die vanuit De Hoogt naar het kasteelterrein verplaatst was, bleef het hele jaar in de bak met droog zand. Wel moest in de loop van het jaar een nieuw zeil aangebracht worden omdat het oude zeil gescheurd was. In 2020 moet het hout (waaronder de boomstamp) nog blijven zitten. Het beste is tot het moment waarop de herinrichtingswerken beginnen. Dan hebben we ook een kraan erbij om de stukken te transporteren. We moeten tegen die tijd wel weten waar het hout naar toe kan! Kleine delen kunnen eventueel in het depot in Bergen op Zoom, maar de boomstamp past daar niet.

i. Kasteelfeest en jaarafsluiting

Dit jaar werd op 2 november een bedankmiddag gehouden voor onze vrijwilligers in de Wouwse molen. Annie Hellemons en Adriëne Hermans hadden tevoren een aantal stampotten gemaakt. De bedoeling was om op de Kasteelweide eerst kasteelgolf te spelen. Kees Hellemons en René Hermans hadden dat helemaal uitgedacht met een bezem als golfstick. Stokken met schilden bij de putjes, een voetbal als golfbal en emmers als putten. De bedoeling is dat dit in de loop van 2020 zeker nog een keer voor onze vrijwilligers wordt gedaan. Voorzitter Kees Hoendervangers mocht in de molen proberen om de bal te putten en een diploma in ontvangst te nemen.

Na de koffie met iets lekkers in de molen kon iedereen zelf stampotjes met vlees opscheppen. Gezien het feit dat de schalen tot op de bodem leeg gingen, mag het een geslaagd onderdeel genoemd worden. Natuurlijk was er een dessert als afsluiting.

Onderdeel van de avond was natuurlijk ook de quiz die vorig jaar voor de eerste keer werd gehouden. Winnaar was toen Kees Hoendervangers en hij mocht dit jaar de quiz maken en presenteren. René Hermans werd dit jaar de winnaar en mag in 2020 de quiz presenteren. Met een gezellig samenzijn onder het genot van een drankje werd de vrijwilligersavond afgesloten.

3. Kasteelweide

a. Het knotten van de wilgen en maaien van gras

Zaterdag 23 februari 2019 begonnen we met de werkzaamheden op het terrein. Niet met graven, maar met het knotten van de wilgen. We waren daar tot 30 maart mee bezig. Niet dat iedereen voortdurend actief was, want er moesten op het terrein ook andere zaken gedaan worden.

Eerst werden alle wilgen van hun takken ontdaan. De takken werden vervolgens in stukken gezaagd en de dikke stukken werden door Kees Trouw en Pim Santegoeds afgevoerd. De dunnere takken bleven op het terrein achter en die werden in het bosje aan de noordoostkant van het terrein gelegd als onderkomen voor kleine dieren en vogels.

Ondertussen werd met de maaier gewerkt om het gras kort te houden, stenen werden opgeraapt om de maaibalk te sparen en na enkele weken hard werken zag het terrein er weer netjes uit.

b. Sondering van het terrein

Op 25 maart kwam de firma Konings om op het terrein te sonderen. Dat gebeurde in opdracht van de gemeente in verband met het plan om de grachten terug in beeld te brengen. Dat sonderen gebeurde op enkele plaatsen in het terrein en de resultaten kwamen overeen met wat we eerder gevonden hadden en het leverde dus geen schokkende resultaten op.

c. Stenen sorteren en schoonmaken

In 2018 waren de stenen die links er rechts op het terrein beschikbaar kwamen bij elkaar gelegd op één grote hoop, compleet met het nodige zand, en de natuur was haar gang gegaan en de berg was begroeid met onkruid. Op 30 maart begonnen we met het sorteren van de stenen.

Natuursteen apart, klinkers netjes bij elkaar en kasseien op een speciale stapel. De gebakken stenen werden over drie stapels verdeeld. Hele stenen, klisoren en puin. Het was een karwei waar we wekenlang mee bezig waren, maar uiteindelijk zag het er netjes uit. De stenen werden ondergedekt, maar regelmatig moesten we alles weer recht leggen omdat de Wouwse jeugd (en misschien wel volwassenen) de zaak bekeken hadden en de afdekzeilen niet terug hadden gelegd.

d. Banken op de kasteelweide

Van de Dorpsraad kregen we een voucher van 500 euro om banken aan te schaffen voor de kasteelweide. Omdat die wel 'hufferproef' moesten zijn, vroegen en kregen we medewerking van de werkgroep Houtzagerij van heemkundekring De Vierschaer. Zij maakten voor ons van een stevige boom twee banken. De ene werd op de ronde toren gezet met behulp van een kraan, omdat de houtblokken anders niet te verplaatsen waren. De andere, een dubbele bank, kwam in het bosje aan de oostzijde van het terrein. De plaatjes met de namen van de schenkers zouden later nog geplaatst worden.

e. Stenen zijn uitgezocht

Aan het eind van de zomer kon gemeld worden dat alle stenen uitgezocht waren en dat dit deel van het terrein winterklaar was. Het overtollige zand tussen de stenen werd afgevoerd naar de verhoging waar de knotwilgen op staan.

f. Afdekwerkzaamheden

Dit seizoen waren er geen afdekwerkzaamheden, omdat we geen nieuwe gebouwen bloot hebben gelegd. Wel werd het terrein bijgehouden, gras gemaaid, de speeltuin regelmatig schoon gemaakt en de kant van de sloot gemaaid.

g. Een eigen onderkomen

De container vergde weinig onderhoud. Er werd wat hersteld aan het raam en er kwam een nieuw slot op één van de deuren van de container. Annie Hellemons plakte nog wat foto's op de muren van de container. En er werd een bord gemaakt met de tekst 'Het aller, aller, allerlaatste putje'

h. Onderhoud terrein

Aan het eind van het seizoen bleek de grasmaaier zo slecht dat we iets nieuws aan moesten schaffen. Kees Hellemons en Kees Trouw bogen zich over dit probleem en zij losten dit op door een tweedehandse minitractor te kopen met een maaibalk. De oude machine werd verkocht en een nieuwe vrijwilliger diende zich aan die de tractor wel wilde onderhouden. Gelukkig paste de tractor precies in het voorste deel van de container.

Bijna wekelijks werd er in 2019 gemaaid, waardoor het voorste deel van de Kasteelweide er netjes uitzag. De rest van de weide werd geleidelijk ook gemaaid en het terrein begon steeds meer vorm te krijgen.

In de loop van het jaar maaide Kees Hellemons samen met Kees Trouw en Kees Hoendervangers regelmatig met de bosmaaier de schuine kanten van het terrein en de stroken tegen de paardenweide. Vooral de stekels probeerde het tweetal zo kort mogelijk te houden.

Enkele keren werd ook de zandbak rond de speelwerkhuizen schoongemaakt en dat zal ook in 2020 moeten gebeuren. Jammer is wel dat ouders zitten te roken op de bank bij de speelwerkhuizen en de sigarettenpeuken achteloos daar weggoien.

i. Werkgroep vrijwilligers

In 2019 hadden we een actieve groep van 22 vrijwilligers die regelmatig kwamen helpen op de Kasteelweide. De 'harde kern' was bijna wekelijks op zaterdag aanwezig en soms ook op een door-de-weekse dag als dat nodig was.

Op 23 februari gingen de onderhoudswerkzaamheden van start en dat betekende dat aan groenonderhoud werd gedaan, zoals het maaien van gras en het knotten van wilgen.

De werkgroep werd wekelijks op de hoogte gehouden door middel van een mailtje, soms met een foto of met andere gegevens.

Binnen de werkgroep waren Annie Hellemons-Goorden en Adriëne Hermans-Dekkers actief op foto- en filmgebied. Zij zorgden er voor dat er wekelijk opnames werden gemaakt.

Een anders samengestelde werkgroep met veel dezelfde mensen was elke woensdagochtend actief in het depot van de Archeologische Dienst in Bergen op Zoom.

Dit jaar hielden we nauwgezet het aantal uren dat door onze vrijwilligers werd gewerkt bij. Op het terrein werd 1.001,75 uren gewerkt en in het depot in Bergen op Zoom nog eens 898 uren. In totaal dus 1.899,75 uren. Gemiddeld waren er per keer 14 vrijwilligers op de zaterdag en 8 op woensdag in het depot.

4. Beleidsplan

a. Stand van zaken toekomstige ontwikkelingen

Na de winter 2018/2019 lag het kasteelterrein er nog nat bij. Doordat er aan het eind van 2018 veel was afgedekt, zag het terrein er eigenlijk goed uit en het water verdween snel, want in 2018 had het weinig geregend.

In 2019 had het onderhoud van het terrein prioriteit. Groenonderhoud, stenen sorteren en behoud van het terrein

Het stichtingsbestuur kreeg in de persoon van Jurgen Hermans een aspirant-lid dat de website bijhoudt en onderhoudt.

Kees Hellemons nam het penningmeesterschap van René Hermans over. Die blijft wel secretaris, maar Kees gaat voortaan over het geld.

b. Onderzoek Kasteelterrein

Nu de onderzoekwerkzaamheden op het terrein zijn afgerond, is het de bedoeling om de plannen voor de grachten verder uit te werken. In 2018 werden Kees Hoendervangers, Annie Hellemons-Goorden en Adriënne Hermans-Dekkers aangewezen als leden van de voorbereidingscommissie. Zij gaan met de gemeente, het waterschap, Brabants landschap en uitvoerende partners om de tafel zitten om dit plan te realiseren. In de loop van 2019 waren er verschillende vergaderingen en bijeenkomsten, maar pas nadat er een nieuwe projectleider was gekomen, kwam er schot in de zaak. Er werd overleg gevoerd met de heer Akkermans over een stuk grond aan de Casteelse Dreef waar vroeger de weg lag richting de oostpoort met bebouwing voor de gracht. Daarnaast werd overlegd met de heer Ruigrok over een deel van het perceel aan de westzijde van het terrein. In 2019 leverde dat geen resultaat op, maar er zat wel beweging in de standpunten.

In 2020 moet dit resulteren in een definitief plan dat in 2021 tot uitvoering gebracht moet worden. In 2020 zal bovendien het plan voorgelegd moeten worden aan verschillende instanties en ter visie gelegd worden voor omwonenden en belanghebbenden.

5. Herinrichting terrein

De grote lijn voor een herinrichting is bekend en onder meer vastgelegd in de vergunningaanvraag. Over de detailplannen voor de herinrichting van het terrein zal in 2020 nog het nodige gezegd en geschreven worden. Zie verder onder het vorige punt.

6. Externe contacten

a. Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed in Amersfoort

Onze voorzitter en archeoloog Marco Vermunt zijn in de loop van het jaar naar de RCE geweest om te overleggen over de opgraving en het plan. De afspraak verliep gewoon volgens plan. Daar zijn de herinrichtingsplattegrond en doorsnedes besproken van de herinrichting in 2020 / 2021 met als basis onze opgraving. In de basis was de RCE enthousiast en konden we de vergunningsaanvragen indienen, zodra het plaatje compleet is.

Marco kreeg aan het eind van het jaar het verzoek om snel de opgravingsgegevens door te sturen. Hij kreeg echter uitstel, waardoor pas half 2020 de beschrijving met tekeningen gereed moet zijn.

b. Gemeente Roosendaal

Met de gemeente waren er veelvuldig contacten, vooral over de graafkosten, de subsidie die werd toegekend om de grachten terug in beeld te brengen en de plannen die in overleg met Waterschap Brabantse Delta, Brabants Landschap, Geo-Infra en de Zuidelijke Waterlinie werden ontwikkeld.

We hadden contacten met Perry van Kempen van de gemeente met betrekking tot het plan met betrekking tot Waterconservering Kasteel van Wouw. Later werd Arjan Wierckx projectleider.

c. Gemeentelijk archeoloog Marco Vermunt

De gemeentelijke archeoloog, Marco Vermunt, was op woensdag aanwezig in het archeologisch depot waar het hele jaar door werd gewerkt aan het schoonmaken en registreren van vondsten.

Marco hield ons ook op de hoogte van werkzaamheden die elders werden uitgevoerd, zoals in het bestemmingsplan De Hoogt in Wouw en de Bergse- en Roosendaalsestraat. Marco was ook aanwezig op de vergaderingen van het Stichtingsbestuur waardoor we korte lijnen hadden en afspraken op korte termijn werden geregeld.

d. Heemkundekring De Vierschaer

De contacten met de heemkundekring komen vooral voort uit het feit dat wij gebruik maken van hun nieuwsbrief en onze stichting is voortgekomen uit de archeologische werkgroep van De Vierschaer. In 2019 waren er slechts vluchtige contacten.

e. Waterschap Brabantse Delta

De contacten met Waterschap Brabantse Delta verliepen via Louis Vriens. Hij nam in de loop van 2019 het werk over van Natasja Rijdsdijk. Met het Waterschap is gesproken over de grachten en het verplaatsen van de stuw in Smalle Beek in noordelijke richting. Het Waterschap heeft voor die verplaatsing en aanpassing een subsidiebedrag gekregen, maar in 2019 werd het plan nog niet uitgevoerd.

f. Dorpsraad Wouw

Met de Dorpsraad Wouw hadden we dit jaar contact in verband met de plaatsing van banken op het terrein. We ontvingen een voucher van 500 euro om het plan uit te kunnen voeren.

g. Scholen in de Wouwse Dorpen

Dit jaar waren er geen bezoeken van schoolklassen aan het terrein. Wel werd in het kader van de bevrijdingsactiviteiten met schoolklassen een wandeling gemaakt. Dat leverde een kleine bijdrage voor de Stichtingskas op.

Na afloop werd aan de hoogste drie leerjaren de lesbrief overhandigd. We kregen daar verder geen reactie meer op.

h. Geo Infra B.V.

Dit bedrijf gaat de plannen voor het graven van de grachten verder uitwerken. Wij hebben contact met Jarno de Jong van dit bedrijf en zij werden eind 2019 door de gemeente officieel uitgenodigd het werk in uitvoering te nemen.

i. VVV Wouw

Met de VVV Wouw waren contacten over de verkoop van onze boeken en de koelkastmagneten. De VVV krijgt een korting op de verkoop van onze producten om ook hun activiteiten op gang te houden.

i. Pers

Dit jaar hebben we geen artikelen via de pers de wereld in gestuurd.

j. Stichting Brabants Kasteel

Dit jaar waren er geen contacten.

7. Website en Facebook

Om onze Stichting uit te dragen, hebben we een website nodig, die zo veel mogelijk actueel dient te zijn. In 2019 werd Jurgen Hermans gevraagd om de website in de lucht te houden en te vernieuwen. Hij wordt daarbij ondersteund door een werkgroep met Kees Hellemons en Adriëne Hermans.

Voorzitter Kees Hoendervangers hield regelmatig de facebookpagina bij.

8. Toekomstvisie

In 2020 blijven we in elk geval het terrein onderhouden. Het gaat dan voornamelijk om groenonderhoud. Verder onderzoek is niet nodig, behalve als die nodig is bij de herinrichting en het daarbij gepaard gaande grondverzet.

De verwachting is dat de plannen voor de herinrichting dit jaar rond zullen komen. Er wordt door de gemeente Roosendaal nog gesproken met de firma Ruigrok over het terrein ten oosten en noorden van de Kasteelweide en met de firma Akkermans over (een deel van) het terrein aan de oostzijde.

Er lopen verder gesprekken over subsidie voor het in beeld brengen van één of meerdere bouwkundige elementen op het terrein.

9. Financiën

Voor het financiële gedeelte van dit jaarverslag verwijzen we naar het afzonderlijk document met betrekking tot de jaarrekening.

Wouw, 6 april 2020

C. Hoendervangers (voorzitter)

R. Hermans (secretaris)